

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2179/2023
15.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... , чији је пуномоћник Зоран Миљковић, адвокат из ... , против туженог ББ из ... , чији је пуномоћник Јован Мићић, адвокат из ... , ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5490/20 од 09.06.2022. године, у седници одржаној 15.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5490/20 од 09.06.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 4893/17 од 23.01.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да исплати тужиоцу на име дуга по основу уговорених и изведених радова на стамбеном објекту у Ул. ... у Београду по понуди тужиоца бр. ... од 05.04.2011. године и рачуну бр. .. од 28.03.2012. године износ од 416.608,36 динара са законском затезном каматом почев од 28.03.2012. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је део тужбеног захтева за исплату износа од још 429.851,86 динара, а преко досуђеног износа од 416.608,36 динара са законском затезном каматом од 28.03.2012. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбачен је предлог тужиоца за одређивње привремене мере забележбом чињенице подношења тужбе и спора по тужби пред насловним судом у теретном листу непокретности бр. ... КО ... СКН Београд, у односу на удео туженог од 75% власништва на кп. бр. ... површине 3,92м² и породичној стамбеној згради постојећој на истој парцели у Београду, у Ул. ... Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5490/20 од 09.06.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и наведена првостепена пресуда је потврђена у делу става првог изреке за износ од 287.256,78 динара који представља разлику између досуђеног износа од 416.608,36 динара и износа од 129.351,58 динара,

са законском затезном каматом почев од 28.03.2012. године до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је наведена првостепена пресуда у ставу другом изреке тако што је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од још 429.851,86 динара, а преко досуђеног износа од 416.608,36 динара, са законском затезном каматом почев од 28.03.2012. године као дана обрачуна дуга, до коначне исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име трошкова целог поступка исплати износ од 213.511,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, дела којим је преиначена првостепена пресуда и одлуке о трошковима поступка, ревизију је благовремено изјавио тужени због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је преко пуномоћника адвоката доставио одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао другостепену пресуду на основу чланова 403. став 2. тачка 2. и 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23 - други закон) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда које би представљале дозвољени разлог за ревизију у смислу члана 407. став 1. тачке 2, 3. и 5. истог закона. Оспоравање утврђеног чињеничног стања у поступку по ревизији није дозвољено. Одредбом члана 407. став 2. ЗПП изричито је прописано да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, осим у случају из члана 403. став 2. овог закона, који овде није примењен.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиочева грађевинска радња „Станоградња“ имала је пословно-техничку сарадњу са предузећем „Technicom construction“ чији је директор и сувласник био тужени у погледу извођења радова на појединим градилиштима наведеног предузећа. Из таквих односа са коректном сарадњом дошло и до ангажовања за извођење радова на стамбеном објекту у Улици ... у Београду чији је инвеститор био тужени као физичко лице, по понуди од 05.04.2011. године која се односила на извођење молерско-фарбарских и фасадерских радова, коју је тужени прихватио. Понудом су обухваћени радови: 1) бојење зидова и плафона полудисперзионом бојом са претходним глетовањем, са свим потребним предрадњама у површини од 2500м² по цени од 1,90 евра, односно у укупном износу од 4.750 евра и 2) наношење подлоге и завршног слоја акрилпласта, у боји по избору инвеститора, у површини од 950м² по цени од 5,00 евра, односно у укупном износу од 4.750 евра што са ПДВ-ом од 18% даје укупну цену од 11.210 евра, која садржи рад, материјал и све остале пратеће трошкове. Радови по понуди су делом изведени у току 2011. године, а до прекида радова је дошло због потребе инвеститора да се у становима изведу унутрашњи радови постављања паркета, керамике и слично, као и из разлога што је било финансијских проблема, па је дошло до застоја у испуњавању обавеза његовог предузећа према тужиоцу као предузетнику. По понуди од 05.04.2011. године радници тужиоца су извршили радове унутрашњег глетовања и фасадерске радове, али не и

молерај, односно кречење, а у погледу радова на глетовању извршили су глетовање унутрашњих зидова по спратовима, становима и ходницима, глетовање у две руке, осим гаражног простора који није био завршен за фазу глетовања. Радови на фасади су били извршени у целини и са фронталне и бочне стране, осим у делу гаражног простора. Грађевински дневник је вођен, али није потписан од стране туженог као инвеститора. У обрачунском листу грађевинске књиге, унети су и радови бојење зидова и плафона, иако ти радови нису извршени. За изведене радове 28.03.2012. године истављен је рачун број ... на износ од 846.460,22 динар, којим је тужилац у складу са изведеним радовима смањено површину изведених радова из понуде на 2200м², а као довршеност изведених радова означио 65%, док је у погледу фасадерских радова површина из понуде смањена на 830м² а за довршеност радова означен проценат од 90%. Како је између парничних странака почетком 2012. године, пре истављања овог рачуна, дошло до поремећаја у пословној сарадњи због неизмирених финансијских обавеза предузећа према ГР „Станоградња“, тужени је одбио да потпише грађевински дневник и оспорио количину изведених радова из овог рачуна.

Према становишту нижестепених судова, тужилац је извршио значајне и опсежне радове на предметном објекту, са чим је тужени као инвеститор био упознат, јер је долазио на објекат, па је начело савесности и поштења налагало туженом да се изврши усаглашени пресек изведених радова, а не да само паушално одбија исплату рачуна тужиоца и без судског обезбеђења доказа о стању изведених радова самоиницијативно ангажује другог извођача ради довршења посла, злоупотребљавајући чињеницу што није потписивао грађевински дневник у време када је био у пријатељским односима са тужиоцем. Код чињенице да су радови завршени путем ангажовања трећег лица, сведока ВВ, чијем исказу првостепени суд није поклатио веру о количини и довршености радова које је затекао пре него што је почео да изводи даље радове и оцени о доказној преклузији по члану 314. ЗПП у односу на уговор о извођењу радова од 12.06.2012. године од стране овог сведока, и приложеног Обрачуна молерско-фарбарских и фасадерских радова из 2012. године, цењена је и околност да није предложено грађевинско вештачење које би у ситуацији када су радови већ завршени било базирано на исказима тужиоца и радника тужиоца којима је поклатиена вера као логичним и убедљивим, па је закључено да услова има да се о основаном потраживању одлучи према подацима из прихваћене понуде и утврђених чињеница о обиму радова који су несумњиво извршени од стране тужиоца. У ситуацији када је цена радова назначена у понуда прихваћена од стране туженог, на основу понуде је утврђено да је цена кречења и глетовања истоветна и да је износила 1,90 евра по м², а да је цена фасадерских радова износила 5,00 евра по м², да тужилац није извршио молерске радове (кречење), а извршио скоро у целини унутрашње глетовање осим гаражног простора, као и фасадерске радове осим гаражног простора.

На основу наведених чињеница, првостепени суд је признао тужиоцу 40% за извршено унутрашње глетовање и 50% за извршене фасадерске радове, што је обрачунато да износи 1.672 евра односно 2.075 евра, а према курсу евра на дан издавања рачуна 28.03.2012. године износи 416.608,36 динара, и пресудом је обавезао туженог на исплату тог износа са законском затезном каматом од 28.03.2012. године. Преко тог износа захтев је одбијен позивом на правила о терету доказивања из члана 321. ЗПП. Код усвајања тужбеног захтева у наведеном делу, првостепени суд се позвао на одредбе члана 12, 17. став 1, 32. став 1. и 2, 262. став 1, 277. и 324. став 1. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је о основаности тужбеног захтева у делу који је одбијен првостепеном пресудом одлучио на основу чињеница које је првостепени суд утврдио о садржини рачуна и држању туженог, дајући правни значај чињеници да је тужилац у истављеном рачуну од 28.03.2012. године у складу са изведеним радовима у погледу молерско-фарбарских радова смањио површину изведених радова из понуде на 2200м² и као довршеност изведених радова означио 65%, док је у погледу фасадерских радова смањио површину из понуде на 830,м² и за довршеност радова означио 90%, те је закључио да је тужилац степен изведених радова доказао рачуном од 28.03.2012. године, а како тужени није доказао другачије стање о степену и колични изведених радова, одлучио да је тужени у обавези да поред износа од 416.608,36 динара исплати тужиоцу износ од још 429.851,86 динара, са законском затезном каматом од 28.03.2012. године као дана издавања рачуна који није плаћен а гласи на 846.460,22 динара.

Ревизија туженог није основана у оспоравању правилности и законитости побијане пресуде.

Другостепени суд је на јасан начин одлучио о основаности тужбеног захтева, имајући у виду део који није побијан жалбом туженог (износ од 129.351,58 динара) и разлике до износа обавезе туженог по обрачуну првостепеног суда, поврх којег је тужбени захтев нашао основаним и у преосталом делу, уз дате разлоге који такву одлуку опредељују. С обзиром да је цена радова одређена по јединици мере уговорених радова и да је тужени имао редован увид у квалитет и количину изведених радова, као и да по пријему рачуна о обрачунатој цени према врсти и количини изведених радова није предузео релевантне радње у правцу утврђења о другачијој количини извршеног посла пре него што је друго лице ангажовао да радове настави и у потпуности заврши фасадерске и молерско-фарбарске радове, правилно је другостепени суд одлучио о основаности тужбеног захтева у целости. Тужени није доказао да је основано било његово оспоравање количине изведених радова из рачуна према ком је јединичну цену радова дужан да исплати. Правилно је у таквој ситуацији одлучено о обавези плаћања до пуног износа потраживања по рачуну од 28.03.2012. године, као позиву за испуњење обавезе туженог и о камати у складу са одредбама члана 324. и 277. Закона о облигационим односима.

На другачији закључак утицаја не могу имати наводи из ревизије туженог да на основу изведених доказа, без грађевинског вештачења суд није могао са сигурношћу да утврди да је тужилац у целости извео радове које је фактурисао туженом утуженим рачуном и да је преиначавајућим делом пресуде учињена повреда закона и пропуст у примени материјалног права тиме што другостепени суд није оценио ставове туженог из поднесака у којима се овај позивао на одредбе члана 5. и 8. посебних узанси у грађењу („Службени лист СФРЈ“, бр. 18/77) и последицу непоштовања тих одредби, са становишта одредбе члана 18. Закона о облигационим односима. Наведеним одредбама Узансе је прописано да уговарач не може тражити од другог уговарача да испуни обавезу ако сам није испунио или није спреман да испуни своју обавезу, осим ако уговором није друкчије одређено (члан 5) и прописана дужност уговарача да благовремено обавести другог уговарача о чињеницама чије је наступање од утицаја на испуњење уговора, као што су сметње у испуњењу уговора, промена околности и сл. (члан 8). Чланом 116. и 120. је прописано да се коначним обрачуном расправљају односи између уговарача и утврђује извршење њихових међусобних права и обавеза из уговора, као и да извођач може сам да изврши обрачун и да о томе обавести наручиоца

ако наручилац без оправданог разлога одбије учешће у коначном обрачуна или одуговлачи са својим учешћем у изради обрачуна, те да то право припада и наручиоцу.

У облигационом односу о послу у области којом се професионално баве, странке нису неуке. Сходно томе, ни туженом као грађевинском инжењеру са искуством директора грађевинског предузећа није могла бити непозната процедура по којој се поступа да би се обезбедила провера количине изведених радова јединично одређене цене. Сагласно томе, дужан је био да у насталом односу са тужиоцем у извршавању обавеза и остваривању права поступа с пажњом доброг стручњака, како налаже одредба члана 18. став 2. Закона о облигационим односима, а ставом 3. прописује да страна у облигационом односу дужна је да се у остваривању свог права уздржи од поступка којим би се отежало извршење обавезе друге стране. Имајући у виду утврђене чињенице о држању туженог и његовим пропустима који су довели до настале ситуације да извођач сам изврши обрачун о изведеним радовима и о томе садржином истављеног рачуна обавести туженог као наручиоца, неприхватљивим је оцењено тужениково оспоравање закључка другостпеног суда о основаности тужбеног захтева у целости. При том, у расправљању о основаности потраживања главнице и камате релевантно је чињенично стање утврђено до закључења главне расправе (23.01.2020. године) а како до тада тужени признати износ од 129.351,58 динара није исплатио туженом, нити уплатио у судски депозит, његово накнадно позивање на новонасталу чињеницу уплате у судски депозит након изјављене жалбе, нема утицаја на пресуђење које се везује за чињенично стање утврђено до закључења главне расправе, сагласно члану 360. став 3. ЗПП. Такође, утицаја нема ни питање да ли је плаћен ПДВ по рачуну, чијим је испостављањем настала обавеза за издаваоца рачуна. Дуг по рачуну се не умањује за износ ПДВ (129.121,05 динара, што представља 18% основице коју чини укупна вредност извршених радова 717.339,17 динара). Неоснованим су оцењени и остали ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права.

Наводи ревизије који се посредно или непосредно односе на утврђено чињенично стање, нису посебно разматрани, с обзиром да према императивној одредби члана 407. став 2. ЗПП не представљају дозвољени ревизијски разлог, а поновљени жалбени наводи који су били предмет оцене другостпеног суда, за које је тај суд дао јасне и правилне разлоге које Врховни суд прихвата, није потребно детаљно образлагати јер се тиме не би постигло ново тумачење права нити допринело уједначеном тумачењу права (члан 414. став 2. ЗПП).

Према исходу спора тужиоцу припада право на накнаду трошкова поступка, о чему је другостпеном пресудом правилно одлучено применом члана 153. став 1. и 154. ЗПП. Трошкови за одговор на ревизију нису били нужни у смислу члана 154. став 1. ЗПП, те је захтев тужиоца за накнду тих трошкова одбијен.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. и члана 165. став 1. ЗПП, Врховни судје одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић